

MOBNING OG MOD

MODUL B

(SUPPLERENDE)

MOBNING OG MOD

MODULET BERØRER SÆRLIGT FØLGENDE RETTIGHEDER FRA BØRNEKONVENTIONEN:

Voksne skal hjælpe og beskytte børn, så de trives, udvikler sig sundt og er trygge (artikel 5, 6, 26 + 27).

Børn har ret til at blive beskyttet mod forskelsbehandling (diskrimination) (artikel 2).

Børn har ret til at give udtryk for deres følelser og meninger og at få dem respekteret – så længe de ikke forskelsbehandler (diskriminerer) eller undertrykker andre. Børn har ret til at søge, modtage og videregive information (artikel 12, 13 + 17).

Børn har ret til at have deres egen kultur, deres eget sprog og selv vælge deres religion (artikel 14 + 30).
Børn har ret til privatliv (artikel 16).

LÆRINGSMÅL I MODUL B:

Eleverne har viden om deres ret til at blive beskyttet mod mobning

Eleverne kan identificere forskellige typer mobbepositioner

Eleverne kan reflektere over, hvordan man kan være med til at ændre en mobbesituation

OVERBLIK OVER MODUL B:

- Startleg: 'Fang min finger' + 'Massage' (15 minutter)
- Opsamling fra sidst og introduktion (10 minutter)
- Temaøvelse: 'Mobbepositioner' – novelle og gruppearbejde (40 minutter)
- Energizer: 'Kropsbilleder af mod' (15 minutter)
- Afsluttende evalueringsleg (10 minutter)

INDLEDNING TIL FAGPERSONEN

Undersøgelser viser, at 10 % af danske elever på mellemtrinnet udsættes for mobning.⁵³ I STÆRKE SAMMEN er der under hele forløbet fokus på at understøtte og styrke det stærke og trygge fællesskab i klassen, hvor sociale relationer baseret på respekt og omsorg vægtes højt. Mobbedynamikker har svære ved at opstå i stærke og trygge fællesskaber, hvor der er plads til en høj grad af accept og respekt for hinandens forskelligheder.⁵⁴ Derfor arbejdes der indirekte med at forebygge mobning under hele STÆRKE SAMMEN-forløbet.

Modulet er funderet på Red Barnet og Mary Fondens Fri for Mobberi⁵⁵ (til børnehaver og indskoling), og mobning er defineret ud fra følgende karakteristika:

- Mobning er et gruppefænomen, hvor deltagerne har mere eller mindre synlige roller.
- Mobning består af systematiske udstødseshandlinger, der i sin helhed signalerer, ”du er ikke med her”.
- Mobning kan bestå af direkte eller indirekte handlinger.
- Mobning foregår typisk i en social sammenhæng, som barnet ikke kan eller har svært ved at trække sig fra – fx i skolen eller gennem digitale medier.

I læringsforløbet STÆRKE SAMMEN arbejdes der primært med klassefællesskabet, men det er vigtigt også at være opmærksom på andre faktorer, der kan være med til enten at fremme eller forebygge mobbedynamikker, fx overordnede samfundsværdier og diskurser, skolens ledelse og kultur, lærerens funktion som rollemodel, forældrenes roller samt klassefællesskabets historik og selvfortælling.

I modulet får eleverne mulighed for at arbejde med mobning gennem en novelle. Arbejdet med novellen giver eleverne mulighed for at identificere forskellige mobbepositioner i fortællingen og tale om handlemuligheder i forhold til mobning, uden at det handler direkte om dem selv.

Mobbepositioner:

MOBBEOFRE – elever, der bliver mobbet

UDØVERE – elever, der tager initiativ til at mobbe

MEDLØBERE – elever, der følger og støtter udøveren fx ved at grine med eller opmuntre udøveren

TILSKUERE – elever, der er vidne til mobning, men ikke gør noget aktivt for at stoppe den

FORSVARERE – elever, der mobiliserer deres mod og handler aktivt for at stoppe mobningen

⁵³) Statens Institut for Folkesundhed, HBSC (2015).

⁵⁴) Kofoed, J. & Søndergard, D.M. (red.) (2009).

⁵⁵) Red Barnet og Mary Fonden (2012) + Helle Rabøl, adjunkt ved DPU, Århus Universitet.

OBS.! Elever kan indtage forskellige positioner afhængigt af situation eller kontekst. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at elever ikke definerer eller fastlåser hinanden ud fra de forskellige positioner.

Forskning viser, at størstedelen af børn i mobbesituationer indtager en position som enten medløber eller passiv tilskuer, og at disse positioner er med til at legitimere eller muliggøre mobningen.⁵⁶ Der ligger derfor et stort potentiale i at aktivere elevers viden om mulige positioner og deres mod til at indtage en mere aktiv position, såsom forsvarspositionen, hvor man siger fra og markerer egen eller andres grænse, søger hjælp og passer på hinanden.

Et udvidet forebyggende arbejde i klassen

Ønsker I at arbejde mere med mobning som tematik i klassen, kan I bruge:

Mobningens ABC, som er et undervisningsmateriale, der henvender sig til mellemtrinnet. Materialet består af en grundbog, fire undervisningsfilm og elevopgaver.

Eller

DropMob, som er et pædagogisk værktøj, der guider skoler til at udvikle en antimobbestrategi, der virker.

I finder begge materialer på www.redbarnet.dk/skole hvor der løbende kommer nye materialer.

MobSQUAD hører under Red Barnet Ungdom. De frivillige i MobSQUAD tager på besøg på skoler og taler om forebyggelse af mobning med eleverne. Gennem dialog og leg formidler de frivillige konkrete redskaber til, hvordan eleverne kan gribe ind, når de oplever mobning.

Læs mere på: www.redbarnetungdom.dk

MATERIALER TIL MODUL B

- Smartboard/flipover/tavle
- Kopier af novellen **'Verden ifølge Frederikke'** (af Sofie Boysen) til eleverne
- **Arbejdsark, modul B, 'Positioner'** til hver elev
- En bold eller andre sjove/fjollede kasteredskaber (fx et tøjdyr)

STARTLEG

15 minutter

'FANG MIN FINGER OG MASSAGE'**'FANG MIN FINGER'⁵⁷**

Formål: at skabe ny energi i gruppen. At styrke elevernes koncentrationsevne og impulshæmning.

Beskrivelse:

1. Alle står i en stor cirkel.
2. Forklar, at I nu skal lave en kort leg, der styrker koncentrationsevnen og hurtige reaktioner.
3. Bed alle om at tage deres arme ud til siden. Med højre hånd skal de vende deres tommelfinger ned, og med deres venstre hånd skal de vende deres håndflade op mod loftet (se illustration).
4. Bed nu alle om at sætte deres højre tommelfinger oven på sidemandens venstre håndflade.
5. Tjek, om alle står rigtigt.
6. Forklar, at når du siger et signaldord (fx rød, sol, fem etc.), så skal alle forsøge at fange sidemandens tommelfinger, mens de selv undgår at få deres tommelfinger fanget.
7. Sig forskellige ord, inden du siger signaldordet (hvis signaldordet fx er rød, så siger man forskellige andre farver eller ord, der starter med rød – inden selve signaldordet).
8. Afslut med, at alle holder hinanden i hånden og sætter sig ned i en cirkel på samme tid.

'MASSAGE'

Formål: at modtage og at give massage, hvilket kan højne den indbyrdes accept og omsorg i gruppen. At give eleverne mulighed for at gøre noget omsorgsfuldt for hinanden.

Et udvidet forebyggende arbejde i klassen

Massage kan: sænke irritationsniveauet og højne den indbyrdes accept og omsorg i gruppen. Regelmæssig massage kan øge den gensidige accept i gruppen og kan være med til at forebygge, at mobbedynamikker opstår. Når vi modtager og giver massage, frigør hjernen hormonet oxytocin. Oxytocin bevirker, at vi føler os mere afspændte, rolige og trygge. Oxytocin bliver også kaldt 'tilknytningshormonet' – da det er med til at knytte tættere bånd mellem mennesker.

Man kan læse mere om massage i skolen og finde inspiration i Fri for Mobberi-programmet eller på: www.taktilrymassage.dk

OBS.! Husk, at det altid er ok, hvis en elev ikke har lyst til at deltage. Giv elever, der ikke har lyst til at være med, et tilbud om at slappe af på en anden måde. Fx kan I have et tæppe, hvor man kan ligge på ryggen med lukkede øjne.

Beskrivelse:

1. Alle sidder i en cirkel og vender sig mod højre.
2. Alle lægger venstre hånd oven på venstre skulder på den, der sidder foran dem, og bruger sin højre hånd til at massere/tegne forsigtigt på vedkommendes ryg.
3. Fortæl eleverne, at I skal tage jer tid til at gøre noget venligt for hinanden. I skal på samme tid både modtage og give massage. Fortæl eleverne, at man kun skal massere hinanden på ryggen, men ikke lige oven på rygsøjlen. Understreg, at massagen skal være rar for alle.
4. Massagen kan tage udgangspunkt i en historie, som fagpersonen fortæller (fx en historie om vejret: Solen skinner, det regner, det blæser etc.), mens fagpersonen demonstrerer for eleverne, hvordan de skal massere hinanden.
5. Lav 6-8 forskellige massagebevægelser i løbet af ca. 5 minutter, fx:
  - Lange strøg med håndfladen (regn)
  - Cirkelbevægelse med håndfladen (sol)
  - Små bløde prikker med fingerspidserne (sne)
  - Zigzagbevægelser med håndfladen (lyn)
  - Let klappen med håndfladen (hagl)
  - ...
6. Slut af med lange strøg med håndfladen.

OPSAMLING FRA SIDST OG INTRODUKTION

10 minutter

Fagpersonen indleder modulet med en kort opsamling på, hvad eleverne arbejdede med i det foregående modul. Spørg eksempelvis eleverne, hvad der gjorde særligt indtryk på dem, og om der er noget, de har tænkt på efterfølgende. Spørg evt. gruppen, hvem der kan huske, hvad I lavede sammen sidst, for at genaktivere elevernes viden.

Eleverne bliver introduceret til modulets læringsmål og indhold. Fagpersonen præsenterer modulets tre læringsmål, fx på smartboard eller flipover. Fagpersonen fortæller eleverne, at klassen i dag skal arbejde med litteratur. Fortæl, at I skal arbejde med en novelle, der hedder 'Verden ifølge Frederikke', og at I sammen skal finde ud af, hvilke positioner der kan være med til at opretholde eller stoppe en mobbesituation.

I et stærkt og trygt fællesskab er alle med til at passe på hinanden, og hvis man oplever, at der er nogen, der mobber, kan man stoppe det ved at være modig og gøre noget for at stoppe mobbesituationen.

Videoklip om mod

I forbindelse med introduktionen til modulets indhold, 'Mobning og mod', kan fagpersonen vælge at vise filmklippet 'Vis mod' fra Mary Fonden (2:42 min.). Filmklippet handler om at finde modet til at sige stop. Filmklippet findes på: www.maryfonden.dk/da/videoer

Fortæl, at I vil slutte modulet af med en energizer, der handler om at udtrykke mod og styrke, og derefter en evalueringsleg.

FORSLAG TIL EKSTRA LEGEAKTIVITET

35 minutter

”INDENFOR/UDENFOR”

I legekataloget LEGE SAMMEN (som kan findes på www.redbarnet.dk/skole under 'Børns rettigheder') findes beskrivelsen af legeaktiviteten 'Indenfor/udenfor'. Legeaktiviteten illustrerer børns ret til at blive beskyttet mod diskrimination og menneskers behov for at være en del af et fællesskab. Legeaktiviteten er tidskrævende, så overvej, om legeaktiviteten skal ind i modulet, eller om I skal lave den på et senere tidspunkt med henvisning til modulet.

TEMAØVELSE I

40 minutter

'MOBBEPOSITIONER' – novelle og gruppearbejde

Formål: gennem litteratur at illustrere for eleverne, at der er forskellige positioner, man kan indtage, når nogen bliver udsat for mobning. Der lægges vægt på, at forsvarerpositionen er den bedste position at indtage.

Materiale:

- Kopier af novellen '**Verden ifølge Frederikke**' (af Sofie Boysen) til eleverne
- **Arbejdsark, modul B, 'Positioner'** til hver elev.

Beskrivelse:

1. Fagpersonen inddeler eleverne i mindre grupper og giver hver elev arbejdsarket 'Positioner' og evt. en kopi af novellen 'Verden ifølge Frederikke'.
2. Gennemgå, og forklar arbejdsarkets fem positioner.
3. Fortæl eleverne, at du vil læse novellen højt for dem. I første omgang skal eleverne lytte til historien.
4. Novellen læses højt i klassen.
5. Efter højt læsningen skal eleverne i grupper drøfte, hvilke positioner de forskellige karakterer i novellen indtager (mobbeofre, udøvere, medløbere, tilskuere, forsvarere), og notere det på deres arbejdsark.
6. Der samles op i plenum. Dialogen kan fx tage udgangspunkt i et udpluk af følgende spørgsmål:
  - Hvad tænker I om novellens slutning?
  - Hvad mener Frederikke med, at verden drejer sig om os allesammen?
  - Var der nogen i novellen, der udviste mod? Hvem og hvordan?
  - Hvilke positioner mener I kan være med til at stoppe en mobbesituation?
  - Hvad tænker I om, at der bliver lagt et billede på Instagram, som gør Frederikke ked af det?
  - Hvilken rolle kan sociale medier spille i mobbesituationer? Hvad betyder det fx for positionerne?
  - Hvad tror I, der skal til i klassen, for at mobbesituationerne kan stoppe, og der kan blive en god og tryk stemning i klassen? Hvad kan lærerne/forældrene/eleverne gøre?

Hvis der er tid til det, kan I undersøge de forskellige positioner afsnit for afsnit.

Mobning på de sociale medier og sikkerchat

Hvis I vil arbejde mere med mobning og drillerier på de sociale medier, kan I finde flere idéer i forløbet 'Mobbefrit net!' på redbarnet.dk/skole/sikkerchat.

I kan desuden finde øvelser om mobning på de sociale medier i Uge Sex-forløbet 'Sociale medier' på www.underviserportal.dk

NOVELLE 'VERDEN IFØLGE FREDERIKKE'⁵⁸

I gamle dage troede folk, at resten af universet drejede rundt om jorden. En italiensk astronom ved navn Galileo opdagede, at verden kredser om solen.

Men sådan føles det ikke der, hvor jeg kommer fra. I min skole drejer verden ikke rundt om solen. Den drejer rundt om personligheder.

Og i min klasse drejer hele verden sig om Valdemar.

Det er Valdemar, der er den sjove. Det er ham, der kan sige smarte replikker. Det er ham, der kan få alle til at grine.

Det er desværre også ham, der lige har kaldt mig Fede-rikke.

*

Jeg kunne nemt have undgået det. Det var selvfølgelig Svuppe, Valdemar var ude efter.

"Svuppel! Svuppel! Hvor meget har du svedt her til morgen?"

Svuppe hedder faktisk Malthe, men Valdemar fandt på at kalde ham Svuppe. Det sørgelige er, at det ligesom passer bedre til ham. Han ligner en Svuppe mere end en Malthe. Svuppe er tyk og sveder altid. Når han går på gangen, kan man nemt forestille sig, at det siger svup, når han tager et skridt.

Allerede i første frikvarter begynder Valdemar at prikke til ham. "Svuppe, goddamn! Hvor meget skal man vride dig, før du kan bruges som vaskeklud?"

Det meste af klassen griner. Også mig. Svuppe læner sig ned over sine bøger.

Jeg skænker det ikke en tanke.

*

I spisepausen render jeg over på sportspladsens toiletter. De er længere væk, men lærere. Der bliver gjort mere rent, og der er aldrig kø. På pigetoiletterne på skolen skal man vente på, de store elever bliver færdige. Det kan tage evigheder.

58) Skrevet af forfatter Sofie Boysen til undervisningsmaterialet STÆRKE SAMMEN, www.sofieboysen.dk

Jeg er næppe kommet ud fra toilettet, da jeg hører en lyd fra et omklædningsrum. Sådant en tårefyldt gispent. Lidt uhyggeligt.

Det er fra drengenes omklædningsrum. Der må jeg ikke gå ind. Mine kinder bliver røde bare ved tanken.

Men så hører jeg lyden igen. Endnu en hulken.

Jeg bider mig i læben. Der sidder nogen og græder derinde! Tænk, hvis de har slået sig!

Rød om ørerne skubber jeg døren helt op og går ind.

Svuppe sidder på bænken under de grimme grønne knager. Han kigger op på mig med et tårevædet ansigt.

Jeg stirrer på ham. "Er du okay?" spørger jeg dumt.

Svuppe bider bare tænderne sammen og tørrer lynhurtigt tårene af ansigtet.

"Hvad er der sket?" Jeg går hen ved siden af ham.

"Det ved du godt."

"Nej, slet ikke." Jeg er lige ved at række en hånd ud for at røre ham, men lader så være. Det er for mærkeligt. "Er der sket noget med dine forældre?"

Svuppe fnyser. "Nej! Det er da Valdemar! Hørte du ikke, hvad han sagde til mig?"

"Men ... det er da ikke værre, end hvad han plejer ..."

"Hvad andet vil du også have dem til at gøre ved mig?" Svuppe rejser sig op og spurter ud af omklædningsrummet.

Jeg står bare dumt stille og kigger efter ham. Jeg har aldrig set Svuppe græde. Det troede jeg ikke, han gjorde. Han griner jo selv med, når Valdemar driller ham.

Først da klokken ringer, skynder jeg mig ud.

*

Resten af dagen undgår jeg at se på Svuppe.

Men efter timen råber Valdemar noget igen. Om at Svuppe bør være duks. Han er naturligt god til at vaske tavler.

Svuppe griner, men jeg mærker noget stramme indeni mig. Før jeg ved af det, har jeg åbnet munden: "Valdemar, kan du ikke lige tage en slapper?" Min stemme lyder lille og skinger.

Lydene i klassen holder op. Jeg har en fornemmelse af, at alles øjne vender sig mod mig.

Valdemar griner smørret, mens han vipper på stolen. "Uh, er det Svuppes forsvarer, vi har her? Har Svuppen scoret?"

Min hånd knytter sig sammen om stroppen på min skoletaske. "Jeg synes bare, du skal lade ham være lidt i fred."

"Ti stille!" siger Svuppe sammenbidt til mig. Han er endnu rødere i kinderne, end jeg er.

"I passer også ret godt sammen!" Valdemar lader sit blik løbe ned over mig. "Du er også sådan lidt større i det. Ikke, Fede-rikke?"

Jeg hedder ikke Fede-rikke. Jeg hedder Frederikke. Det har jeg aldrig før været ked af at hedde.

Men da hele klassen bryder sammen i latter omkring mig, ved jeg, at fra nu af vil jeg altid hedde Fede-rikke.

*

Om aftenen kan jeg ikke sove. Min telefon bipper. Det er Emilie. Hun skriver, at jeg ikke skal tage mig af det på Instagram.

Jeg stirrer forvirret på beskeden, inden jeg hurtigt trykker mig videre til Instagram. Så ser jeg det.

svuppe + federikke

Det er skrevet på en dør med et hjerte omkring. Og Valdemar har taget et billede af det og lagt op. Det har allerede fået 27 likes.

5. A's nye drømmepar! har Valdemar skrevet som kommentar:

Nej, vi er ej!!! skriver jeg som kommentar. Så slukker jeg telefonen. Har ikke lyst til at læse, hvad de svarer.

I stedet ligger jeg på min seng og ser op i loftet. Helt sikker på en ting: Jeg burde bare have tiet stille. Jeg burde ikke have sagt noget.

*

Ved morgenmaden forsøger jeg at spørge min far: "Far, hvis nogen nu driller én, ikke?"

Far kigger ikke op fra sin avis. "Det skal du lade være med, Frederikke. Det ved du godt."

"Jeg driller ikke nogen! Det er Valdemar, der driller mig!"

Far klukker bare. "Han er nok bare forelsket i dig."

Jeg skal til at sige noget mere, men skovler så en spiseskefuld mysli i munden. Far vil alligevel ikke forstå det.

*

Da jeg kommer ind i klasselokalet, råber Mie: "Der kommer Fede-rikke!"

Et brus af latter slår mig i møde. Valdemar griner, mens han vipper på sin stol for enden af klassen som en konge. Emilie ler ikke, men hun ser ikke op. Hun kigger bare ned i sin bog, som om hun ikke lægger mærke til noget. Men den latter, der lyder højest, kommer fra Svuppe. Hans øjne er helt krøllet sammen i latter, mens han peger på mig. Der er intet tilbage af den gråd, jeg hørte i går.

Jeg drejer om på hælen og styrter ud.

*

Jeg når kun at komme et par skridt ned ad gangen, så støder jeg ind i Gert, min klasselærer. Han var på vej med en masse papirer i hænderne, som ryger ned på de mintgrønne fliser.

"Hey der! Pas lige på, hvor du går!"

"Undskyld," mumler jeg og sætter mig straks på knæ for at hjælpe med at samle papirerne op. Så kan han heller ikke se, at jeg har tårer i øjnene.

"Men hvad er det, Frederikke? Er der noget galt?"

Jeg ryster på hovedet. Tør ikke sige noget af skræk for at komme til at græde.

"Men det kan jeg da se, der er!"

Gert sætter sig på knæ ved siden af mig og kigger mig ind i øjnene. "Du må vist hellere tale med mig!"

*

Først et kvarter senere kommer vi ind i klassen igen. Gert ser meget alvorlig ud. Der er ret meget uro i klassen. Mine klassekammerater forstår nok ikke, hvorfor Gert har været så forsinket.

"Vi skal lige tale om noget," siger Gert til hele klassen.

Valdemar rynker brynene og holder op med at vippe på stolen. Stolens forreste ben rammer gulvet med et lille brag.

"Hvis vi skal have en god stemning i klassen, er det vigtigt, at vi tager hensyn til hinanden." Gert ser rundt i klassen. "Jeg ved, at Frederikke er blevet kaldt navne."

Mit ansigt begynder at brænde. Jeg smutter stille hen på min plads.

"Er der andre, der føler, at de har været udsat for mobning?"

Svuppe sender mig et blik ud af øjenkrogen. Og i det blik kan jeg se angsten. At han ikke vil indrømme det.

Før han når at tage en beslutning, rækker Valdemar hånden op.

Gert hæver øjenbrynene. "Er der nogen, der mobber dig, Valdemar?"

"Nej, altså. Det er ikke så slemt. Jeg ville bare sige, at jeg tror godt, jeg ved, hvad det drejer sig om. Og det var bare for sjov."

Jeg kan se flere hoveder nikke rundt omkring i klassen. Mie nikker nærmest med hele kroppen, så enig er hun med Valdemar.

"Og jeg er selvfølgelig ked af, at Frederikke opfattede det på den måde." Valdemar har sin sukkerstemme på. Den stemme, han kun bruger over for lærere. "Jeg vidste ikke, hun var så følsom."

Jeg kan se Gert rynke øjenbrynene. Måske holder han op med at tro på mig nu. Måske tænker han også, at jeg bare er overfølsom. Måske tænker han, at jeg er den eneste, som har et problem.

Så bliver en anden hånd rakt op. Det er Svuppe. Eller Malthe, hedder han jo. Jeg skal også huske mig selv på det. Svuppe er et ondt ord, som har gnavet sig ind i min bevidsthed. Det er Malthe, der rækker hånden op.

"Hvad vil du sige, Malthe?" spørger Gert venligt.

Malthe er hvid i ansigtet. Men han svarer:

Mens jeg ser på ham, tænker jeg, at verden måske alligevel ikke kun drejer sig om få personer, der kan gøre, som de vil. Måske drejer den sig om os allesammen.

ENERGIZER

15 minutter

'KROPSBILLEDER AF MOD OG STYRKE'

Formål: at fremme elevernes oplevelse af mod og styrke gennem kropslige udtryk.

OBS.! Det er vigtigt, at ingen elever kommer til at stå alene. Sørg derfor for at nævne tal, så grupperne altid går op.

Beskrivelse:

1. Eleverne står på gulvet.
2. Giv eleverne to minutter til at tænke over, hvad mod og styrke betyder for dem.
3. Bed eleverne om at gå rundt imellem hinanden.
4. Mens eleverne går, forklarer du, at eleverne skal danne grupper med det antal elever, du siger. Hvis du fx siger 'to', skal eleverne finde sammen to og to. Hvis du siger 'fem' skal eleverne finde sammen i grupper af fem. Opfordr eleverne til at finde sammen i forskellige grupper, så de når at være i gruppe med så mange forskellige klassekammerater som muligt.
5. Når du siger 'tre', skal eleverne finde sammen tre og tre, samtidig med at de i deres gruppe på tre sammen skal lave et kropsbillede, der symboliserer mod eller styrke. Alle i gruppen skal indgå som en del af billedet.
6. Sig nu varierende talmængder, og lad eleverne finde sammen i grupper.
7. Efter at eleverne har dannet en gruppe, siger du 'gå', så eleverne går rundt imellem hinanden og på den måde sikrer, at grupperne bliver blandet.
8. Vær opmærksom på at få sagt 'tre' et par gange, så eleverne får lavet fælles kropsbilleder af mod eller styrke i et par grupper.
9. Når eleverne laver kropsbilleder, så giv tid til, at eleverne kan kigge rundt på hinandens kropsbilleder uden at kommentere, inden du igen siger 'gå'.

AFSLUTTENDE EVALUERINGSLEG

10 - 15 minutter

'KASTE MED BOLD'

Formål: at evaluere forløbet på en sjov måde og give eleverne mulighed for at blive hørt og høre hinanden.

Materialer: En bold eller andre sjove/fjollede kasteredskaber, fx et tøjdyr, der kan bruges til at løfte stemningen.

Beskrivelse:

1. Alle står i en cirkel.
2. Fortæl, at den, der har bolden, må tale og har de andres fulde opmærksomhed.
3. Fagpersonen stiller 1-3 spørgsmål, der relateres til modulets læringsmål og indhold, fx:
  - Hvad ved du nu, som du ikke vidste før?
  - Nævn en mobbeposition?
  - Hvordan kan man hjælpe andre, hvis de bliver mobbet?
  - Hvad vil du særligt huske fra i dag?
  - ...
4. De, der har lyst til at svare, markerer og får bolden.
5. Sørg så vidt muligt for, at kasteredskabet kommer rundt til alle elever, så alle får mulighed for at udtrykke sig og blive hørt.

ARBEJDSARK, **MODUL B**

'POSITIONER'

► **MOBBEOFRE**

Elever, der bliver mobbet.

► **UDØVERE**

Elever, der tager initiativ til at mobbe.

► **MEDLØBERE**

Elever, der følger og støtter udøveren fx ved at grine med eller opmuntre udøveren.

► **TILSKUERE**

Elever, der er vidne til mobning, men ikke gør noget aktivt for at stoppe det.

► **FORSVARERE**

Elever, der mobiliserer deres mod og handler aktivt for at stoppe mobningen.
